

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O REGULACIJI ENERGETSKIH DJELATNOSTI**

Zagreb, svibanj 2018.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O REGULACIJI ENERGETSKIH DJELATNOSTI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakon o regulaciji energetske djelatnosti (Narodne novine, broj 120/12) donesen je u sklopu Trećeg paketa energetskog zakonodavstva Europske unije kojim Republika Hrvatska usklađuje svoje energetske zakonodavstvo s propisima Europske unije. Zakonom se uređuje uspostava i provođenje sustava regulacije energetske djelatnosti, postupak osnivanja tijela za regulaciju energetske djelatnosti te druga pitanja od značenja za regulaciju energetske djelatnosti. S obzirom da je Europska unija u procesu nadopune trećeg energetskog paketa s provedbenim propisima, potrebno je kontinuirano usklađivanje zakonodavstva.

Pismom službene obavijesti Europske komisije od 14. srpnja 2017., povreda broj 2017/2091, u vezi s nepravilnim prijenosom Direktive 2009/72/EZ i Direktive 2009/73/EZ te neusklađenošću s određenim odredbama Uredbe (EZ) br. 715/2009, Republika Hrvatska je obaviještena da nije ispunila svoje obveze u skladu s određenim odredbama Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (u daljnjem tekstu: Direktiva 2009/72/EZ), Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (u daljnjem tekstu: Direktiva 2009/73/EZ) te Uredbe (EZ) br. 715/2009 o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina (u daljnjem tekstu: Uredba br. 715/2009). Komisija je pokrenula ex officio istragu o prenošenju navedenih direktiva te je skrenula pozornost na nepravilno prenošenje u hrvatski pravni poredak one odrednice direktiva koje se odnose na neovisnost rada energetske agencije. Sukladno tome je bilo nužno promijeniti odredbe o neovisnosti regulatornog tijela odnosno Hrvatske energetske regulatorne agencije (u daljnjem tekstu: Agencija) u smislu mogućnosti da regulatorno tijelo može donositi odluke neovisno o bilo kojem političkom tijelu.

Zakonom će se urediti neovisnost Agencije te osigurati Agenciji objektivno i transparentno izvršavanje ovlasti, a sukladno članku 35. stavku 5. točki (a) Direktive 2009/72/EZ i članku 39. stavku 5. točki (a) Direktive 2009/73/EZ.

Agencija mora imati mogućnost donošenja autonomnih odluka povezanih sa svim relevantnim regulatornim pitanjima kako bi unutarnje tržište energije funkcioniralo ispravno i potpuno neovisno o bilo kojim drugim javnim ili privatnim tijelima uključujući i vlade. Načelo neovisnosti regulatora bi bilo ozbiljno ugroženo da vlade imaju ovlasti preispitivanja odluka regulatora. To ne isključuje sudski i parlamentarni nadzor u skladu s ustavnim pravom.

Sukladno članku 37. stavku 17. Direktive 2009/72/EZ i članku 41. stavku 17. Direktive 2009/73/EZ određena su pravila u pogledu odgovornosti Agencije. Države članice moraju jamčiti razvidan i zakoniti postupak te osigurati mogućnost izricanja žalbe te podnošenje tužbe na odluke Agencije. Odluke agencije kao neovisnog tijela dakle podliježu sudskom preispitivanju koje obuhvaća osim merituma odluka i preispitivanje postupaka. U tom smislu, tijelo kojemu stranka na koju utječe odluka nacionalnog regulatora, odnosno Agencije ima pravo podnijeti žalbu odnosno tužbu je sud.

Radi osiguravanja učinkovitog pristupa tržištu svim sudionicima na tržištu energije, uključujući nove sudionike, potrebni su mehanizmi uravnoteženja koji su nediskriminacijski i koji odražavaju stvarne troškove. Agencija stoga treba biti ovlaštena za donošenje obvezujućih odluka u odnosu na fizičke i pravne osobe i za izricanje učinkovitih, razmjernih i odvraćajućih sankcija onima koji propuste djelovati u skladu sa svojim obvezama ili za predlaganje da im takve sankcije izrekne nadležni sud. Neovisno tijelo, kojemu stranka na koju utječe odluka nacionalnog regulatora, odnosno Agencije ima pravo podnijeti žalbu i/ili tužbu, je sud.

Pitanja koja su vezana za unutarnje ustrojstvo, osnivanje i djelokrug rada savjetodavnih i stručnih tijela, predstavljanje i zastupanje, rad i poslovanje, ovlasti i način odlučivanja, opće akte, tajnost podataka, javnost rada te druga pitanja značajna za rad Agencije, uređuju se Statutom za koji je potrebna prethodna suglasnost Hrvatskoga sabora. Uvjeti koje moraju ispunjavati stručni voditelji te njihova prava, dužnosti i odgovornosti, uređuju se pravilnikom koji donosi Upravno vijeće Agencije.

Agencija nadzire zagušenja unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava i plinskog transportnog sustava i provedbu pravila sukladno zakonima koji uređuju tržište električne energije i plina.

Kako Agencija do sada nije imala pravo i obavezu na suradnju sa svima koji su vezani uz energetiku ovom izmjenom se od Agencije traži da informacije o tržištu temelji i na informacijama koje prikuplja od fizičkih i pravnih osoba koje imaju neki kontakt sa energijom, odnosno svim korisnicima energije, a ne samo s energetske subjektima kako je to do sada bilo propisano.

Zakonom se predlaže brisanje odredbi članka 17. stavka 3. i članka 18. stavka 6. Zakona o energiji (Narodne novine, br. 120/12, 14/14 i 102/15) prema kojima se, za odluku protiv rješenja kojim se uskraćuje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti i protiv odluke o oduzimanju dozvole prije isteka roka važenja iste, može izjaviti žalba Ministarstvu. Za odluku protiv rješenja kojim se uskraćuje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti i protiv odluke o oduzimanju dozvole prije isteka roka važenja iste, sukladno Zakonu o općem upravnom postupku (Narodne novine, br. 47/09) treba pokrenuti upravni spor. Ovakvo rješenje pitanja žalbi kako je navedeno, riješeno je Zakonom o općem upravnom postupku te je na taj način riješeno i pitanje na koje je ukazala Europska komisija, a vezano uz hijerarhiju odlučivanja o pravnoj stvari. Kako je ista provedena i kroz drugi zakon, predlaže se da se izmjenom kroz odredbe ovoga Zakona može urediti ovo opće pravno pitanje. Zakonom se određuje način postupanja protiv odluka Agencije kroz mogućnost podnošenja tužbe, budući da nije dopuštena žalba, što je u suprotnosti sa odredbama iz Zakona o energiji te je iste iz navedenog razloga potrebno ukinuti.

Promjene Zakona o energiji bit će napravljene u postupku prilagodbe sa tzv. Paketom zakonodavstva EU za čistu energiju koji je trenutno u raspravi na tijelima EU.

Izmjene i dopune Zakona o regulaciji energetske djelatnosti prvenstveno uređuju sljedeće:

- neovisnost Agencije o bilo kojem političkom tijelu
- osiguravanje Agenciji objektivno i transparentno izvršavanje ovlasti kroz donošenje autonomnih odluka iz djelokruga nadležnosti
- određivanje da se uvjeti koje moraju ispunjavati stručni voditelji te njihova prava, dužnosti i odgovornosti, uređuju pravilnikom koji donosi Upravno vijeće Agencije
- jasno određivanje što je sadržaj Statuta za koji je potrebna prethodna suglasnost Hrvatskoga sabora
- ovlasti Agencije u prikupljanju podataka
- odluke Agencije se mogu osporiti jedino pred sudom odnosno tijelom neovisnim od vlade
- rokove za donošenje Statuta i pravilnika.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati posebna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O REGULACIJI ENERGETSKIH DJELATNOSTI

Članak 1.

U Zakonu o regulaciji energetske djelatnosti (Narodne novine, broj 120/12), u članku 2. ispred riječi: „Ovim“ stavlja se oznaka stavka: „(1)“ te se dodaje stavak 2. koji glasi:

»(2) Ovim Zakonom osigurava se provedba Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (Tekst značajan za EGP) (SL L 326, 8.12.2011.).«.

Članak 2.

Članak 7. mijenja se i glasi:

»(1) Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) je samostalna, neovisna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti.

(2) Sjedište Agencije je u Zagrebu.

(3) Rad Agencije je javan.

(4) Agencija vodi financijsko poslovanje i računovodstvo u skladu s propisima za proračunske korisnike.

(5) Statutom Agencije uređuju se: unutarnje ustrojstvo, osnivanje i djelokrug rada savjetodavnih i stručnih tijela, predstavljanje i zastupanje, rad i poslovanje, ovlasti i način odlučivanja, opći akti, tajnost podataka, javnost rada te druga pitanja značajna za rad Agencije.

(6) Statut Agencije donosi Upravno vijeće Agencije, uz prethodnu suglasnost Hrvatskoga sabora.

(7) Pravilnikom se utvrđuju uvjeti koje moraju ispunjavati stručni voditelji te njihova prava, dužnosti i odgovornosti, a donosi ga Upravno vijeće Agencije.«.

Članak 3.

U članku 28. stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 4.

Članak 30. briše se.

Članak 5.

U članku 32. stavak 5. briše se.

Članak 6.

U članku 35. stavku 1. riječi: »energetskih subjekata« zamjenjuju se riječima: »svake fizičke i/ili pravne osobe«.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

»(3) Svaka fizička i/ili pravna osoba dužna je u roku koji odredi Agencija odgovoriti na zahtjev Agencije i dostaviti zatražene podatke, izvješća i drugu dokumentaciju u skladu sa zahtjevom Agencije iz stavka 1. ovoga članka.«.

Članak 7.

Naslov iznad članka 36. i članak 36. mijenjaju se i glase:

»III. Ovlasti Agencije u postupku nadzora

Članak 36.

(1) Agencija provodi postupak nadzora u okviru svojih nadležnosti propisanih odredbama ovoga Zakona, osim u slučajevima koji po posebnim propisima spadaju u nadležnost drugih tijela.

(2) Agencija nakon provedenog postupka nadzora iz stavka 1. ovog članka donosi odluke iz članka 36.c ovoga Zakona.

(3) Položaj stranke u postupku nadzora u smislu ovoga Zakona imaju energetski subjekti, krajnji kupci i druge pravne ili fizičke osobe protiv kojih Agencija vodi postupak iz svoje nadležnosti.

(4) Postupak nadzora u smislu ovoga Zakona Agencija pokreće po službenoj dužnosti.

(5) Agencija dostavlja stranci obavijest o pokretanju postupka nadzora, koja sadrži osobito:

1. oznaku predmeta na koji se obavijest odnosi
2. odredbe propisa na temelju kojih se pokreće postupak
3. podatke o strankama
4. opis činjeničnog stanja ili okolnosti koje su razlog za pokretanje postupka
5. zahtjev za dostavu podataka i dokumentacije.

(6) Stranci se može uručiti obavijest o pokretanju postupka nadzora i na dan početka provođenja nadzora, ako je potrebno hitno provođenje nadzora ili nije moguće na drugi način postići svrhu nadzora.«.

Članak 8.

Iza članka 36. dodaju se članci 36.a do 36.c koji glase:

»Članak 36.a

(1) Agencija utvrđuje činjenično stanje u postupku nadzora:

1. neposredno, opažanjem ovlaštene osobe Agencije, pri čemu je ovlaštena zahtijevati od stranke u postupku da joj omogući neposredan uvid u sve poslovne prostorije, svu nepokretnu i pokretnu imovinu, poslovne knjige, baze podataka i drugu dokumentaciju, pri čemu se sastavlja zapisnik
2. posredno, na temelju pribavljenih podataka, izvješća i druge dokumentacije
3. zagušenjem unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava, uključujući spojne vodove, kao i provedbu pravila za upravljanje zagušenjem sukladno odredbama zakona kojim se uređuje tržište električne energije
4. zagušenjem unutar hrvatskog transportnog sustava plina, uključujući spojne plinovode, kao i provedbu pravila upravljanja zagušenjem sukladno odredbama zakona kojim se uređuje tržište plina.

(2) Stranka je dužna ovlaštenoj osobi Agencije, nakon zaprimanja obavijesti o nadzoru, omogućiti obavljanje nadzora u sjedištu stranke i/ili na ostalim mjestima u kojima stranka ili

druga osoba po njezinom ovlaštenju obavlja djelatnost i poslove u vezi s kojima Agencija obavlja nadzor.

(3) Stranka je dužna ovlaštenoj osobi Agencije koja provodi nadzor omogućiti pregled poslovnih knjiga, baze podataka i druge dokumentacije te nadzor nad informacijskim sustavom i tehnologijama koje omogućavaju rad informacijskog sustava, u opsegu potrebnom za obavljanje nadzora.

(4) Stranka je dužna ovlaštenoj osobi Agencije koja provodi nadzor predati svu zatraženu poslovnu dokumentaciju, računalne ispile koji uključuju ispile elektroničke pošte, preslike poslovnih knjiga te zapise s telefaksa u papirnatom obliku ili u obliku elektroničkog zapisa na mediju i u obliku koji zahtijeva ovlaštena osoba Agencije te je dužna osigurati standardno sučelje za pristup sustavu za upravljanje bazama podataka kojima se koristi, u svrhu provođenja nadzora potpomognutog računalnim programima.

(5) Dokumentaciju, ispile i zapise iz stavka 4. ovoga članka ili predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u kaznenom ili prekršajnom postupku, ovlaštena osoba Agencije može, uz izdavanje potvrde, privremeno oduzeti stranci, ali samo do pokretanja tih postupaka, kada ih predaje tijelu nadležnom za vođenje postupka.

(6) Odgovorne osobe i radnici stranke dužni su surađivati s ovlaštenom osobom Agencije, na njezin zahtjev obaviti s njom razgovor te joj dati sve informacije i podatke bitne za obavljanje nadzora i ispunjavanje ciljeva nadzora.

(7) Odredbe stavaka 2. do 6. ovoga članka mogu se na odgovarajući način primijeniti i na druge osobe koje po ovlaštenju stranke obavljaju djelatnost i poslove u vezi s kojima Agencija obavlja nadzor.

(8) Stranka je dužna, na zahtjev ovlaštene osobe Agencije, osigurati stručnu i tehničku pomoć, kao i druge uvjete potrebne za obavljanje nadzora, te dati ovlaštenoj osobi Agencije sva potreba pojašnjenja, podatke i informacije u vezi s postupkom nadzora.

(9) Nakon provedenog postupka nadzora opisanog u stavku 1. točki 1. ovoga članka sastavlja se zapisnik koji sadrži osobito:

1. mjesto i datum sastavljanja zapisnika

2. klasu predmeta i pravni temelj za provedbu nadzora

3. mjesto i vrijeme provedbe nadzora

4. osobna imena ovlaštenih osoba Agencije, nazočnih stranaka u postupku i njihovih opunomoćenika i trećih osoba

5. opis tijeka i sadržaja svake provedene radnje tijekom nadzora i danih izjava

6. popis dokumenata i ostalih predmeta korištenih i/ili privremeno oduzetih tijekom nadzora.

(10) Zapisnik iz stavka 9. ovoga članka dostavlja se strankama u postupku kao i osobama kod kojih je proveden nadzor opisan u stavku 1. točki 1. ovoga članka.

(11) Stranke u postupku, kao i osobe kod kojih je proveden nadzor opisan u stavku 1. točki 1. ovoga članka imaju pravo pisanim putem dostaviti svoje primjedbe na zapisnik iz stavka 9. ovoga članka u roku od osam dana od dana dostave zapisnika.

(12) U postupku nadzora opisanom u stavku 1. točki 2. ovoga članka, Agencija je, u svrhu utvrđivanja činjeničnog stanja, ovlaštena pisanim putem:

1. zahtijevati od stranke u postupku, kao i od drugih pravnih ili fizičkih osoba, udruga potrošača, tijela državne uprave te tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, sve potrebne obavijesti, u obliku pisanih očitovanja ili usmenih izjava te dostavu na uvid potrebnih podataka i dokumentacije

2. zahtijevati od stranke u postupku obavljanje drugih radnji koje smatra potrebnima radi utvrđenja svih relevantnih činjenica.

(13) Zahtjev iz stavka 12. ovoga članka mora sadržavati pravnu osnovu, predmet i svrhu zahtjeva te rok za njegovo izvršenje, kao i upozorenje da, ako stranka u postupku i druge pravne i fizičke osobe iz stavka 12. točke 1. ovoga članka ne postupe po zahtjevu Agencije, Agencija može protiv tih osoba pokrenuti prekršajni postupak.

(14) Kada podaci i dokumentacija sadrže poslovnu tajnu, stranka u postupku i druge pravne i fizičke osobe dužne su Agenciji označiti, uz valjano obrazloženje, što se smatra poslovnom tajnom.

Članak 36.b

(1) Kako bi strankama u postupku nadzora u smislu ovoga Zakona osigurala mogućnost da se izjasne o svim relevantnim činjenicama i okolnostima, Agencija će im prije donošenja odluke

iz članka 36.c ovoga Zakona dostaviti pisanim putem obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku nadzora.

(2) Stranke u postupku imaju pravo dostaviti svoje primjedbe na obavijest iz stavka 1. ovoga članka, u pisanom obliku, u roku od 15 dana od dana dostave obavijesti.

(3) Osim primjedbi iz stavka 2. ovoga članka, stranke u postupku mogu pisanim putem predložiti izvođenje dodatnih dokaza.

(4) Ako nakon donošenja obavijesti iz stavka 1. ovoga članka Agencija provede dodatne analize te na taj ili neki drugi način utvrdi nove činjenice ili dokaze kojima se značajno mijenja već utvrđeno činjenično stanje, Agencija može donijeti odluku koja se razlikuje od stajališta utvrđenog u obavijesti iz stavka 1. ovoga članka.

(5) U slučaju propisanim stavkom 4. ovoga članka, Agencija će prije donošenja odluke iz članka 36.c ovoga Zakona, strankama u postupku dostaviti novu obavijest u kojoj će navesti sve novo utvrđene činjenice, okolnosti i zaključke.

(6) Na obavijest iz stavka 5. ovoga članka, stranke imaju pravo pisanim putem dostaviti primjedbe i prijedloge Agenciji u roku koji odredi Agencija.

Članak 36.c

(1) Na temelju utvrđenog činjeničnog stanja u postupku nadzora Agencija može donositi odluke o:

- privremenom oduzimanju dozvole za obavljanje energetske djelatnosti sukladno propisima kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti
- trajnom oduzimanju dozvole za obavljanje energetske djelatnosti sukladno propisima kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti
- nalažanju poduzimanja određenih radnji
- nalažanju otklanjanja nedostataka u radu ili
- obustavi postupka.

(2) Odluka iz stavka 1. ovoga članka dostavit će se stranci.

(3) Protiv odluka iz Agencije stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

(4) Uz odluke iz stavka 1. ovoga članka, Agencija može pokrenuti prekršajni postupak podnošenjem optužnog prijedloga.«.

Članak 9.

Članak 37. mijenja se i glasi:

»(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. ne dostavi zatražene podatke i dokumentaciju na zahtjev Agencije
2. ne postupi sukladno odluci Agencije
3. ne izrađuje planove razvoja prijenosne, odnosno transportne ili distribucijske mreže
4. objavi pravila za čije donošenje je nadležan, bez prethodne suglasnosti Agencije
5. objavi cijene i naknade za djelatnosti koje obavlja, bez prethodne suglasnosti Agencije, ako je propisano ishodenje takve suglasnosti
6. obavlja energetska djelatnost bez dozvole Agencije
7. ne izrađuje i ne dostavlja izvješća Agenciji.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 50.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se fizička osoba koja obavlja gospodarsku djelatnost novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 250.000,00 kuna.

(4) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se pravnoj i/ili fizičkoj osobi koja obavlja gospodarsku djelatnost koja je počinila dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana dva ili više puta ponovila prekršaje iz stavka 1. ovog članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u čijem obavljanju je prekršaj počinjen u trajanju od jednog mjeseca do jedne godine, a odgovornoj osobi u pravnoj osobi može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju od jednog mjeseca do jedne godine.«.

Članak 10.

Iza članka 37. dodaje se članak 37.a koji glasi:

»Članak 37.a

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. ovlaštenoj osobi Agencije ne omogući obavljanje nadzora sukladno članku 36.a stavku 2. ovoga Zakona

2. ovlaštenoj osobi Agencije ne omogući pregled poslovnih knjiga, baze podataka i druge dokumentacije te nadzor nad informacijskim sustavom i tehnologijama koje omogućavaju rad informacijskog sustava, u opsegu potrebnom za obavljanje nadzora sukladno članku 36.a stavku 3. ovoga Zakona

3. ovlaštenoj osobi Agencije ne preda svu zatraženu poslovnu dokumentaciju, računalne ispile koji uključuju ispile elektroničke pošte, preslike poslovnih knjiga te zapise s telefaksa u papirnatom obliku ili u obliku elektroničkog zapisa na mediju i u obliku koji zahtijeva ovlaštena osoba Agencije te ne osigura standardno sučelje za pristup sustavu za upravljanje bazama podataka kojima se koristi, u svrhu provođenja nadzora potpomognutog računalnim programima sukladno članku 36.a stavku 4. ovoga Zakona

4. po ovlaštenju stranke obavlja djelatnost i poslove iz članka 36.a stavaka 2. do 6. u vezi s kojima Agencija obavlja nadzor, sukladno članku 36.a stavku 7. ovoga Zakona

5. na zahtjev ovlaštene osobe Agencije, ne osigura stručnu i tehničku pomoć, kao i druge uvjete potrebne za obavljanje nadzora, te ne daje ovlaštenoj osobi Agencije sva potreba pojašnjenja, podatke i informacije u vezi s postupkom nadzora sukladno članku 36.a stavku 8. ovoga Zakona

6. ne da sve potrebne obavijesti, u obliku pisanih očitovanja ili usmenih izjava, ne dostavi na uvid potrebne podatke i dokumentaciju, te ne obavi druge radnje koje Agencija smatra potrebnima radi utvrđenja svih relevantnih činjenica sukladno članku 36.a stavku 12. ovoga Zakona, izuzev tijela državne uprave te tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi te odgovorne osobe u tijelima državne uprave te tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka,.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi ukoliko s ovlaštenom osobom Agencije ne surađuje i ne daje sve informacije i podatke bitne za obavljanje nadzora i ispunjavanje ciljeva nadzora sukladno članku 36.a stavku 6. ovoga Zakona

(4) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka.

(5) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba ukoliko s ovlaštenom osobom Agencije ne surađuje i ne daje sve informacije i podatke bitne

za obavljanje nadzora i ispunjavanje ciljeva nadzora sukladno članku 36.a stavku 6. ovoga Zakona

(6) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba koja obavlja gospodarsku djelatnost za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka.«.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 11.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti članak 17. stavak 3. i članak 18. stavak 6. Zakona o energiji (Narodne novine, br. 120/12, 14/14 i 102/15).

Članak 12.

(1) Upravno vijeće Agencije dužno je uskladiti Statut Agencije s odredbama ovoga Zakona i zatražiti suglasnost Hrvatskoga sabora Republike Hrvatske na Statut Agencije najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Upravno vijeće Agencije dužno je donijeti pravilnik iz članka 2. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Statuta Agencije iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 13.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o regulaciji energetske djelatnosti (Narodne novine, broj 120/12).

Članak 14.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona provesti naknadnu procjenu učinaka ovoga Zakona.

Članak 15.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Ovim člankom se osiguravaju pretpostavke za provedbu Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (Tekst značajan za EGP).

Uz članak 2.

Ovim člankom se utvrđuje neovisnost Hrvatske energetske regulatorne agencije (Agencije) te jamči neovisnost regulatornog tijela i osigurava njegovo objektivno i transparentno izvršavanje ovlasti. Pitanja koja su vezana za unutarnje ustrojstvo, osnivanje i djelokrug rada savjetodavnih i stručnih tijela, predstavljanje i zastupanje, rad i poslovanje, ovlasti i način odlučivanja, opće akte, tajnost podataka, javnost rada te druga pitanja značajna za rad Agencije, uređuju se Statutom za koji je potrebna prethodna suglasnost Hrvatskoga sabora. Uvjeti koje moraju ispunjavati stručni voditelji te njihova prava, dužnosti i odgovornosti, uređuju se pravilnikom koji donosi Upravno vijeće. Zahtjev za neovisnošću i samostalnošću ne dovodi u pitanje fiskalnu odgovornost Agencije kao niti poštivanje propisa i pravila iz proračunskog sustava.

Nadalje, Agencija je pravno odvojeno i funkcionalno neovisno tijelo o bilo kojem drugom javnom ili privatnom subjektu te se osigurava da njegovo osoblje i osobe odgovorne za upravljanje njime, djeluju neovisno o bilo kojim tržišnim interesima te ne traže niti primaju izravne upute od izvršnog tijela vlasti ili bilo kojeg drugog javnog ili fizičkog subjekta pri provođenju regulatornih zadataka. Ovaj zahtjev ne dovodi u pitanje blisku suradnju, kako je odgovarajuće, s drugim relevantnim nacionalnim tijelima ni smjernice opće politike koje donosi vlada, a koje nisu povezane s regulatornim ovlastima i dužnostima.

Počevši od 1. siječnja 2016. godine, Agencija je upisana u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika čime je stekla status proračunskog korisnika državnog proračuna.

Uz članak 3.

Ovim člankom se propisuje da se odredba o uvjetima koje moraju ispunjavati stručni voditelji te njihova prava, dužnosti i odgovornosti briše budući da je propisano da se isto utvrđuje pravilnikom koji je propisan u članku 2.

Uz članak 4.

Ovim člankom se propisuje brisanje odredbe Zakona.

Uz članak 5.

Agencija je pravna osoba s javnim ovlastima koja je radi usklađivanja s Uredbom (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o Europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Europskoj uniji (Tekst značajan za EGP), kojom se uspostavlja Europski sustav računa 2010 („ESA“), a temeljem Zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2017. godinu („Narodne novine“, br. 119/16) kategorizirana kao korisnik Državnog proračuna. Kao proračunski korisnik Agencija ne primjenjuje propise kojima se uređuju financijsko izvješćivanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.

Uz članak 6.

Ovim člankom se propisuje da Agencija može zatražiti podatke, izvješća i druge potrebne dokumente koji su nužni za obavljanje poslova iz nadležnosti, od svih pravnih ili fizičkih osoba koje su energetski subjekti ili korisnici mreže ili bilo koji sudionik na tržištu energije.

Uz članak 7.

Ovim člankom se propisuje brisanje odredbi budući da je Agencija neovisno tijelo i da njezine odluke podliježu sudskom preispitivanju koje obuhvaća i preispitivanje postupka, a ne samo merituma odluka. Samim time, naslov poglavlja III. iznad članka 36. mijenja se i glasi: OVLASTI AGENCIJE U POSTUPKU NADZORA. Predlaže se postupak nadzora koji će provoditi Agencija, kao postupak sui generis, i to na način da se iza dosadašnjeg članka 36. koji se mijenja, dodaju članci 36.a do 36.c.

Uz članak 8.

Predlaže se postupak nadzora koji će provoditi Agencija, kao postupak sui generis, i to na način da se iza dosadašnjeg članka 36. dodaju članci 36.a do 36.c.

Predloženo reguliranje postupka nadzora relevantno je zbog zahtjeva iz članka 13. Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (u daljnjem tekstu: REMIT) kojim je popisana obveza državama članicama da osiguraju da njezina nacionalna regulatorna tijela imaju istražne i izvršne ovlasti koje su potrebne za primjenu zabrana koje su navedene u člancima 3. i 5. REMIT-a te obveze koja je navedena u članku 4. REMIT-a.

Propisivanjem postupka sui generis za potrebe provođenja nadzora od strane Agencije te propisivanjem sankcija za (pravne i fizičke) osobe koje bi svojim (ne)postupanjem ometale postupak nadzora povećale bi se ovlasti Agencije te posljedično tome i njezina neovisnost te osnažila njezina uloga kao regulatora.

Uz članak 9.

Usklađenje s predloženim člankom 6. i člankom 8.

Uz članak 10.

Dodaje se novi članak obzirom na sistematizaciju odgovornosti pravnih osoba i fizičkih osoba, odnosno odgovornih osoba u pravnoj osobi.

Uz članak 11.

Ovim člankom se propisuje brisanje odredbi članka 17. stavka 3. i članka 18. stavka 6. Zakona o energiji (Narodne novine, br. 120/12, 14/14 i 102/15) prema kojima se, za odluku protiv rješenja kojim se uskraćuje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti i protiv odluke o oduzimanju dozvole prije isteka roka važenja iste, može izjaviti žalba Ministarstvu. Ovime se za odluku protiv rješenja kojim se uskraćuje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti i protiv odluke o oduzimanju dozvole prije isteka roka važenja iste, sukladno Zakonu o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09) treba pokrenuti upravni spor.

Ovakvo rješenje pitanja žalbi kako je navedeno, riješeno je Zakonom o općem upravnom postupku te je na taj način riješeno i pitanje na koje je ukazala Europska komisija, a vezano uz hijerarhiju odlučivanja o pravnoj stvari. Kako je ista provedena i kroz drugi zakon predlaže se da se izmjenom kroz odredbe ovoga Zakona može urediti ovo opće pravno pitanje.

Zakonom se određuje način postupanja protiv odluka Agencije kroz mogućnost podnošenja tužbe, budući da nije dopuštena žalba, što je u suprotnosti s odredbama iz Zakona o energiji te je iste iz navedenog razloga potrebno ukinuti.

Promjene Zakona o energiji bit će napravljene u postupku prilagodbe sa tzv. Paketom zakonodavstva EU za čistu energiju koji je trenutno u raspravi na tijelima EU.

Uz članak 12.

Ovim člankom se propisuje da je Upravno vijeće Agencije dužno uskladiti Statut Agencije s odredbama ovoga Zakona i zatražiti suglasnost Hrvatskoga sabora na Statut Agencije najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Upravno vijeće Agencije je dužno donijeti pravilnik koji je propisan u članku 2. u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Statuta Agencije.

Uz članak 13.

Ovim člankom se usklađuje dovršetak postupaka koji će biti u tijeku na dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 14.

Propisan je rok u kojem se treba izvršiti obaveza provedbe procjene učinaka propisa.

Uz članak 15.

Ovim člankom se propisuje stupanje Zakona na snagu.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJI SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU**Članak 2.**

Ovim se Zakonom u zakonodavstvo Republike Hrvatske prenosi pravna stečevina Europske unije iz područja regulacije energetske djelatnosti, a posebice:

1. Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (SL. L 211, 14. 8. 2009.),
2. Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina (SL. L 211, 14. 8. 2009.).

Članak 7.

- (1) Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) je samostalna, neovisna i neprofitna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti.
- (2) Sjedište Agencije je u Zagrebu.
- (3) Rad Agencije je javan.
- (4) Statutom Agencije uređuju se: unutarnje ustrojstvo, predstavljanje i zastupanje, rad i poslovanje, nadzorna tijela, osnivanje i djelokrug rada savjetodavnih i stručnih tijela, ovlasti i način odlučivanja, opći akti, tajnost podataka, javnost rada te druga pitanja značajna za rad Agencije.
- (5) Statut Agencije donosi Upravno vijeće Agencije, uz prethodnu suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Članak 28.

- (1) Agencija ima stručne službe koje obavljaju stručne, administrativne i tehničke poslove za potrebe Agencije, a kojima rukovode stručni voditelji.
- (2) Stručne voditelje Agencije imenuje i razrješava predsjednik Upravnog vijeća Agencije na temelju javnoga natječaja na vrijeme od četiri godine, s mogućnošću ponovnog izbora.
- (3) Uvjete koje moraju ispunjavati stručni voditelji te njihova prava, dužnosti i odgovornosti utvrđuju se Statutom Agencije.
- (4) Stručni voditelji i radnici stručnih službi ne smiju biti u sukobu interesa, što se utvrđuje u skladu s uvjetima propisanim Statutom Agencije.

Članak 30.

Upravno vijeće Agencije ne može bez suglasnosti Vlade Republike Hrvatske steći, opteretiti ili otuđiti nekretninu i drugu imovinu ili sklopiti drugi pravni posao u vrijednosti većoj od polovice proračuna Agencije.

Članak 32.

- (1) Agencija ima proračun čiji su prihod naknade za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti. Agencija je samostalna u raspoređivanju svog proračuna radi ostvarivanja funkcije regulatora energetske djelatnosti.
- (2) Upravno vijeće Agencije donosi proračun za iduću godinu.
- (3) Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o visini naknada iz stavka 1. ovoga članka na prijedlog Upravnog vijeća, koje je prethodno pribavilo mišljenje Ministarstva.
- (4) Pomoći i donacije Agenciji od tijela i fondova Europske unije radi unapređenja stručne i tehničke razine djelatnosti unose se u proračun Agencije.
- (5) Na proračun Agencije, financijsko poslovanje i financijsko izvješćivanje Agencije, primjenjuju se propisi koji uređuju financijsko izvješćivanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.

Članak 35.

- (1) Agencija je ovlaštena od energetskih subjekata zatražiti podatke, izvješća i druge potrebne dokumente koji su nužni za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije na temelju ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetski sektor, kao i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije, uključujući financijske i druge podatke koji su određeni kao poslovna ili službena tajna.
- (2) Službenom tajnom Agencije se smatra sve što je kao službena tajna određeno posebnim propisima i općim aktima Agencije ili što je kao poslovna tajna određeno aktom energetskog subjekta, u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka, a obuhvaća podatke dostavljene Agenciji.
- (3) Energetski subjekti dužni su u propisanom roku odgovoriti na zahtjev Agencije i dostaviti zatražene podatke, izvješća i drugu dokumentaciju u skladu sa zahtjevom Agencije iz stavka 1. ovoga članka.
- (4) Agencija je dužna u roku od 15 dana odgovoriti na pisani zahtjev energetskog subjekta o pitanjima iz nadležnosti Agencije.

III. NADZOR NAD RADOM AGENCIJE

Članak 36.

- (1) Nadzor nad zakonitošću rada Agencije te općih i pojedinačnih akata obavlja Ministarstvo.
- (2) Nad financijskim poslovanjem Agencije nadzor obavlja nadležno središnje tijelo državne uprave, odnosno pravna osoba koja ima za to javnu ovlast.

Članak 37.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt ako:

1. ne dostavi zatražene podatke i dokumentaciju na zahtjev Agencije,

2. ne postupi sukladno odluci Agencije,
3. ne izrađuje planove razvoja prijenosne, odnosno transportne ili distribucijske mreže,
4. objavi pravila za čije donošenje je nadležan, bez prethodne suglasnosti Agencije,
5. objavi cijene i naknade za djelatnosti koje obavlja, bez prethodne suglasnosti Agencije, ako je propisano ishodenje takve suglasnosti,
6. obavlja energetske djelatnosti bez dozvole Agencije,
7. ne izrađuje i ne dostavlja izvješća Agenciji.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba energetskog subjekta novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 50.000,00 kuna.

(3) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana dva ili više puta ponovi prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju do godinu dana, a odgovornoj osobi u energetskom subjektu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju do godinu dana.

Zakon o energiji (Narodne novine, br. 120/12, 14/14 i 102/15)

Članak 17.

(1) Dozvola se može izdati pravnoj i fizičkoj osobi:

1. ako je registrirana za obavljanje energetske djelatnosti,
2. koja je tehnički kvalificirana za obavljanje djelatnosti,
3. koja ima u radnom odnosu potreban broj stručno osposobljenih djelatnika za obavljanje djelatnosti,
4. koja raspolaže financijskim sredstvima potrebnim za obavljanje djelatnosti ili dokaže da ih može pribaviti,
5. kojoj nije oduzeta dozvola za obavljanje energetske djelatnosti za koju traži dozvolu u posljednjih pet godina koje prethode godini podnošenja zahtjeva,
6. čiji članovi uprave, odnosno druge njima odgovorne osobe u pravnoj osobi nisu bili u posljednjih pet godina pravomoćno osuđeni za kazneno djelo protiv gospodarstva, odnosno fizičkoj osobi koja u posljednje tri godine nije pravomoćno osuđena za kazneno djelo protiv gospodarstva.

(2) Uvjete iz stavka 1. točaka 2. i 3. ovoga članka te razdoblje za koje se izdaje dozvola kao i oblik, sadržaj i način vođenja registra izdanih i oduzetih dozvola propisuje ministar pravilnikom, uz mišljenje Agencije.

(3) Protiv rješenja kojim se uskraćuje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Članak 18.

(1) Agencija može dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti, prije isteka njezinog važenja, rješenjem oduzeti:

1. privremeno, ako energetski subjekt:

– prestane ispunjavati neki od uvjeta iz članka 17. stavka 1. točaka 1., 2., 3. i 4. ovoga Zakona ili

– ne obavlja energetske djelatnosti za koju je ishodio dozvolu na način propisan zakonom i podzakonskim propisima ili

– u razdoblju od tri uzastopna mjeseca ne ispunjava pravodobno svoje obveze prema drugim energetskim subjektima, koji obavljaju svoju djelatnost kao javnu uslugu.

2. trajno, ako energetski subjekt ne otkloni nedostatak u roku određenom odlukom o privremenom oduzimanju dozvole ili ne otkloni nedostatke u radu u roku određenom rješenjem nadležnog inspektora.

(2) Osim uvjeta iz stavka 1. ovoga članka, dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti Agencija može, prije isteka njezinog važenja, rješenjem privremeno, odnosno trajno oduzeti ako nadležna inspekcija utvrdi sigurnosne nedostatke objekata, uređaja, mreže, odnosno sustava i o tome obavijesti Agenciju.

(3) Odlukom o privremenom oduzimanju dozvole određuje se rok u kojem energetski subjekt mora ukloniti nedostatke zbog kojih mu se privremeno oduzima dozvola.

(4) Agencija može, kada postoje razlozi za privremeno oduzimanje dozvole, odnosno kada postoje razlozi zbog kojih je dozvola privremeno oduzeta ili izrečena mjera zabrane rada energetskom subjektu, nakon pribavljanja mišljenja nadležne inspekcije, rješenjem dozvoliti privremeno obavljanje energetske djelatnosti kada je to nužno radi osiguranja redovite i sigurne opskrbe energijom kako bi se spriječile i/ili otklonile teške i neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi te nastanak teških poremećaja u gospodarstvu, uz obvezu otklanjanja svih nedostataka, u kom slučaju će Agencija obustaviti izvršenje rješenja o privremenom oduzimanju dozvole, odnosno rješenja o zabrani rada energetskom subjektu.

(5) Posebnim zakonima koji uređuju pojedina tržišta energije mogu se propisati i drugi razlozi za oduzimanje dozvole.

(6) Protiv rješenja iz stavaka 1., 2. i 4. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu.

- PRILOZI**
- **Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću**
 - **Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s pravnom stečevinom Europske unije**
 - **Usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa Europske unije s prijedlogom propisa**